

67-72-41/2
25.03.16

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата економічних наук

Дискіної Анастасії Аркадіївни

на дисертаційну роботу Заdereцької Роксолани Іванівни

на тему «Зовнішнє залучення коштів

на машинобудівні підприємства»,

представлену на здобуття наукового ступеня кандидата

економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління

підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Удосконалення діяльності вітчизняних машинобудівних підприємств є важливим задля забезпечення розвитку економіки України загалом, оскільки саме машинобудування забезпечує випуск продукції, споживачами якої є різноманітні галузі господарства і населення. Зовнішнє залучення коштів підприємствами є важливим елементом покращання їх виробничо-господарської діяльності на сучасному етапі розвитку економіки, що характеризується поглибленням інтеграційних процесів та мінливістю умов господарювання. Важливість використання вітчизняними машинобудівними підприємствами зовнішнього залучення коштів зумовлене значними фінансовими потребами для забезпечення поточних потреб та потреб розвитку. Досвід використання зовнішнього залучення коштів засвідчує його високу ефективність, оскільки це дає змогу повністю забезпечити фінансовими ресурсами виробничо-господарську діяльність машинобудівних підприємств, та профінансувати інвестиційно-інноваційні проекти, а відтак збільшити прибуток та наростити вартість підприємства. Зважаючи на те, що здійснення зовнішнього залучення коштів пов'язане також із виникненням низки ризиків, рішення про використання залучених коштів має бути

зваженим і аргументованим. Відтак необхідним є застосування методичних та прикладних положень щодо процесів зовнішнього залучення коштів. Зважаючи на вищевикладене, тема дисертаційної роботи Задерецької Р.І., що присвячена особливостям зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства, є актуальною та своєчасною.

Тема дисертації відповідає науковому напряму кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка» «Формування фінансових потоків підприємств в умовах інноваційних трансформацій». Дисертація виконана в межах науково-дослідних робіт: «Проблеми моніторингу податкового навантаження і фінансового стану виробничо-господарських структур в машинобудуванні та приладобудуванні» (номер державної реєстрації №0108U010403).

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та автореферату дозволяє стверджувати, що запропоновані автором сформовані висновки і рекомендації та наукові положення, характеризуються достатньо високим рівнем достовірності і обґрунтованості, що підтверджується ретельним вивченням та аналізуванням вітчизняних та зарубіжних літературних джерел за проблемами зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства та іншими суміжними питаннями, коректним використанням і логічним узгодженням класичних положень теорії економіки та управління, адекватним застосуванням методів дослідження, обробленням тематичного статистичного матеріалу, теоретичною та експериментальною перевіркою розробок на основі їхньої апробації на міжвузівських і міжнародних науково-практичних конференціях, а також шляхом впровадження у діяльність вітчизняних машинобудівних підприємств через розрахунок відповідних показників та одержання результатів.

У дисертації автором здійснено аналізування вітчизняної та зарубіжної літературної бази за особливостями та проблемами зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства, на підставі чого розвинуто категорійний апарат шляхом виокремлення підходів до сутності зовнішнього залучення коштів (14-16 с.) та окреслення власного розуміння категорії «зовнішнє залучення коштів» (с.18), відображено цілі та потреби, які можуть

бути забезпечені в процесі зовнішнього залучення коштів (с. 24); згруповано перелік методів, способів та інструментів, які може застосовувати машинобудівне підприємство для зовнішнього залучення коштів (с.44), сформовано етапи зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства (с.53); проаналізовано тенденції зовнішнього залучення коштів на вітчизняних машинобудівних підприємствах (с. 73-81); ідентифіковано та обґрунтовано особливості та чинники впливу на зовнішнє залучення коштів (с.85, 89-08); виявлено пріоритетність методів зовнішнього залучення коштів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств (с.101-106); визначено зв'язок між результатами фінансово-економічної діяльності та інтенсивністю зовнішнього залучення коштів (с. 127-128); виокремлено та охарактеризовано послідовність впровадження моделі поведінки щодо встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів на машинобудівному підприємстві (с. 134-141); розроблено та обґрунтовано процес вибору моделі встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів машинобудівним підприємством (с.144-145); запропоновано матрицю вибору методів зовнішнього залучення коштів для фінансування інвестиційної та операційної діяльності з урахуванням моделі поведінки щодо встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів машинобудівним підприємством (с. 146-147); розкрито послідовність впровадження планування зовнішнього залучення коштів та його місце у загальній системі управління підприємством (153-168; розроблено етапи побудови системи контролю за операціями із зовнішнього залучення коштів на машинобудівному підприємстві (с.173-174); охарактеризовано особливості

попереднього, поточного та підсумкового контролю процесу зовнішнього залучення коштів на машинобудівне підприємство (174-176); запропоновано показники оцінювання ефективності зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства для фінансування операційно та інвестиційної діяльності підприємства (с.182-185).

Робота побудована таким чином, що окремі підрозділи пов'язані між собою – це забезпечує комплексний підхід. Роботу позитивно характеризує системність підходу до вирішення поставлених завдань, логічна побудова й аналіз причинно-наслідкових зв'язків. Рекомендації, сформульовані здобувачем спираються на аналіз макро- та мікроекономічних залежностей, ілюструються фактичним матеріалом, є достовірними, що підтверджується відповідними довідками про впровадження. Висновки, являють собою, логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи та в повній мірі відображають основні положення проведеного дослідження, а також можливі результати їхнього впровадження

3. Теоретична та прикладна цінність результатів дослідження

У дисертаційній роботі здобувачем запропоновано вирішення актуального наукового завдання щодо розроблення теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій відносно зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства. Зокрема, теоретичну цінність результатів дослідження зумовлюють виокремлені автором підходи до сутності зовнішнього залучення коштів, види, форми і методи зовнішнього залучення коштів, згруповані чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на параметри зовнішнього залучення коштів. Заслуговує також на увагу удосконалений у дисертаційній роботі понятійно-категорійний апарат за проблемою дослідження.

Ключові теоретико-методологічні та методико-прикладні положення дисертаційної роботи були впроваджені у навчальний процес Національного

університету «Львівська політехніка» та використовуються під час викладання дисциплін «Фінансовий контролінг» (для студентів спеціальності 8.03050801) та «Інвестування» (для студентів напряму підготовки 6.030508) (довідка № 67-01-259 від 12.02.2016 р.).

Про прикладну значущість дисертаційної роботи свідчать сформовані автором рекомендації щодо вибору моделі встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів машинобудівним підприємством, положення щодо планування та система контролю і оцінювання процесів зовнішнього залучення коштів.

Запропоновані дисертантом розробки були впроваджені та використовуються на вітчизняних машинобудівних підприємствах: ПАТ «Львівагромашпроект» (довідка про впровадження № 1.1/867 від 04.09.2014р.); ТОВ «Ром ЛГД» (довідка про впровадження № 24/02 від 24.02.2016р.); СП ТОВ «Сферос-Електрон» (довідка про впровадження № 46 від 29.02.2016р.).

4. Наукова новизна результатів дослідження

Ознайомлення з результатами наукового дослідження та змістом автореферату дисертаційної роботи задерецької дало змогу чітко визначити ключові положення, висновки і пропозиції автора, що характеризуються науковою новизною та в сукупності відображають належний науковий рівень дисертанта. Серед найбільш вагомих наукових результатів дисертаційної роботи можна виокремити:

- запропонований процес вибору моделі встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів машинобудівним підприємством, який ґрунтується на залежності між темпом приросту обсягів і вартості зовнішнього залучення коштів та із впливом на зміну фінансово-економічних результатів діяльності машинобудівного підприємства (стор. 144-147

дисертації, стор. 14 автореферату). Результат підтверджено публікацією № 2 (див. автореферат).

- розвинуту модель визначення пріоритетних методів зовнішнього залучення коштів, що, на відміну від існуючих, на основі здійсненого автором аналізу із застосуванням методів експертного оцінювання, визначає найбільш пріоритетні методи для забезпечення завдань операційної та інвестиційної діяльності машинобудівного підприємства (стор. 102-104 дисертації, стор. 10 автореферату). Результат підтверджено публікаціями № 3, 4, 5, 10 (див. автореферат).

- систематизовані напрями щодо планування зовнішнього залучення коштів на машинобудівне підприємство, як системи, що на відміну від відомих, ґрунтується на цілях та завданнях визначених у загальній

стратегії підприємства та передбачає пошук методів зовнішнього залучення коштів, які б максимально забезпечували фінансування виробничо-господарської діяльності машинобудівного підприємства та сприяли зростанню його фінансово-економічних результатів (стор. 151-165 дисертації, стор. 14-15 автореферату). Результат підтверджено публікаціями № 7, 9, 11 (див. автореферат).

- метод формування системи комплексного контролювання та оцінювання, який вирізняється постійним контролюванням та моніторингом процесів зовнішнього залучення коштів та оцінюванням їх економічної ефективності за допомогою згрупованих актором чотирьох груп показників, зокрема структури зовнішнього залучення, активності, ризику та загальної ефективності зовнішнього залучення коштів, (стор. 173-184 дисертації, стор. 15-17 автореферату). Результат підтверджено публікаціями № 8, 12, 13 (див. автореферат).

- визначення сутності поняття «зовнішнє залучення коштів», що на противагу від існуючих враховує особливості здійснення цього процесу на основі основних параметрів – обсягів, вартості, періоду залучення та ризиків

(стор. 14-16,18 дисертації, стор. 6, 5 автореферату). Результат підтверджено публікаціями № 1, 6 (див. автореферат).

5. Повнота викладу положень, висновків та рекомендацій дисертації в опублікованих автором наукових працях

За темою дисертаційної роботи опубліковано 25 наукових праць загальним обсягом 8,44 друк. арк. (13 статей у фахових наукових виданнях, 2 статті у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз даних; 12 тез доповідей на науково-практичних конференціях), з яких 6,49 друк. арк. особисто належать автору. Усі публікації формують вагомий науковий доробок автора та повною мірою відображають представлені у дисертаційній роботі елементи наукової новизни, її теоретичні та методико-прикладні положення. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті ідеї та висновки, які є результатом особистих досліджень здобувача, про що зазначено у переліку опублікованих праць в авторефераті дисертації (с. 19-22, див. автореферат). Обсяг, кількість та якість друкованих праць відповідають вимогам щодо публікацій основного змісту дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук і, таким чином, надають авторові право публічного захисту дисертаційної роботи.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації

До недоліків та зауважень дискусійного характеру можна віднести:

1. На стор. 44 на рис. 1.7 дисертації автором запропоновано перелік методів, способів та інструментів зовнішнього залучення коштів на машинобудівне підприємство, однак було б доцільно більш детально розкрити такий інструмент зовнішнього залучення коштів, як «допомога», адже не зрозуміло, що включає цей інструмент.

2. У другому розділі, у п.2.1 дисертації автор проводить дослідження тенденцій зовнішнього залучення коштів для фінансування машинобудівної галузі України. Це цілком слушно, але не розглянуто результати аналізу зовнішнього залучення коштів промислового комплексу інших країн. Доцільним було б ще провести порівняльний аналіз щодо тенденцій зовнішнього залучення коштів промисловості провідних країн світу, а також країн з економікою, що розвивається.

3. Автор використовує метод експертних оцінок для оцінювання чинників впливу на ефективність процесу, який перешкоджає зовнішньому залученню коштів на машинобудівних підприємствах України (стр. 86). Відомо що якість інтуїтивно-логічного аналізу базується на певному підборі експертів, проведенні опитування, обробітку його результатів тощо. Тобто порушення цих методик дає суб'єктивний погляд, який змінює кінцеві висновки щодо привабливості суб'єкту інвестування.

4. Запропоновані послідовності формування і реалізації моделі поведінки машинобудівного підприємства при встановленні пріоритетів щодо здійснення зовнішнього залучення коштів (рис. 3.2, стр. 141), набула би значно вищої цінності, якщо б, більшу увагу було надано саме оцінюванню потреб машинобудівного підприємства у зовнішньому залученні коштів, адже саме від цього блоку залежить визначення загального періоду планування залучення коштів із зовнішнього середовища та подальше дослідження чинників зовнішнього середовища, що впливають на процес зовнішнього залучення коштів.

5. У вдосконаленій автором системі контролю за зовнішнім залученням коштів, зокрема, при визначенні етапів побудови системи контролю за операціями із зовнішнього залучення коштів на машинобудівне підприємство (стр. 173-174), доцільно було б вказати наявність взаємозв'язку між цими етапами, що відобразило б безперервний характер здійснюваного процесу контролювання зовнішнього залучення коштів.

7. Відповідність роботи вимогам МОН України

Дисертаційна робота виконана українською мовою, оформлена у повній відповідності з нормами і правилами МОН України, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою автора та характеризується достатньо високим науково-теоретичним рівнем. Робота складається зі вступу, трьох розділів, переліку використаних джерел та додатків. Автореферат за структурою і технічним оформленням відповідає визначеним МОН України стандартам. Зміст автореферату повною мірою відповідає змісту дисертаційної роботи.

8. Загальний висновок

Актуальність і своєчасність теми дисертаційної роботи, належний рівень обґрунтованості та достовірності сформульованих положень, висновків і пропозицій, ступінь наукової новизни, науково-теоретична та практична значимість, стиль викладення та оформлення дозволяють зробити висновок, що дисертація Заdereцької Роксолани Іванівни на тему «Зовнішнє залучення коштів на машинобудівні підприємства» є самостійною завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати і забезпечено вирішення важливого з теоретичної та прикладної точок зору завдання щодо розроблення теоретичних положень та обґрунтування методико-прикладних рекомендацій щодо зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства.

Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, за своїм змістом і якістю відповідає вимогам МОН України, які висуваються до робіт на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, зокрема, пп. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (затвердженого Постановою

Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567). Це дає можливість сформулювати висновок, що автор дисертаційної роботи Заdereцька Роксолана Іванівна заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економіки підприємств

Одеського національного політехнічного університету

 Дискіна А.А.

Вчений секретар

Одеського національного політехнічного університету

Шевчук В.І.